

Xiquets de classe mitjana, una generació sense cosins

Ja les tenim ací. Són les festes nadal·lenques. Tots els xiquets, les mares i els pares es reuneixen amb les famílies per a tota mena de celebracions, i per repetir els rituals de les compres, dels regals i dels menjars compartits. Sempre hi ha temes de conversa que es deixen anar a les taules d'aquests dinars familiars: pobres xiquets de les classes desfavorides: què es deuen haver perdut? Tindran prou regals sota l'arbre de Nadal? Tindran uns àpats abundants com els dels nostres fills de classe mitjana?

La gent que es fa aquestes preguntes no s'adona d'una altra cosa més important, encara: segurament, els seus fills també guanyarien molt si aconseguiren algunes de les coses que aquells xiquets pretesament menys afortunats experimenten dia a dia. Per exemple, la calidesa familiar. Els xiquets de classes treballadores i desfavorides celebren el Nadal amb familiars que els coneixen, perquè els veuen molt sovint, i perquè hi comparteixen els plaers i les frustracions diàries: parlen per telèfon i es visiten mútuament al llarg de la setmana.

Per a molts d'aquests xiquets pobres o de famílies de classe treballadora, les visites familiars són el principi organitzador de la vida social. Segons l'Enquesta Social General del 2002, que elabora el Centre Nacional de Recerca de la Universitat de Chicago, el 41% de la gent de classe treballadora sopen sovint amb els parents: alguns, una vegada la setmana, però d'altres cada dia.

Per a molts dels xiquets de classe mitjana, en canvi, les visites als parents són ben poc freqüents. En comptes de passar el temps amb les ties, els oncles i els cosins, tenen l'agenda plena d'entrenaments de futbol, lliçons de piano, classes de bàsquet i altres activitats extraescolars. Segons l'enquesta, la meitat de la gent de classe mitjana només sopa amb la família una vegada cada mes, o menys. És clar que n'hi ha molts que viuen lluny dels parents o que, donat l'índex de natalitat actual, tenen famílies menys extenses. Per molts d'ells,

“Per a molts dels xiquets de classe mitjana les visites als parents són ben poc freqüents. En comptes de passar el temps amb les ties, els oncles i els cosins, tenen l'agenda plena d'entrenaments de futbol, lliçons de piano, classes de bàsquet i altres activitats extraescolars”

però, el problema no és aquest, sinó el fet que “no tenen temps per a això”.

Jo també he fet recerca d'aquest tipus: he vist pares que tornaven de treballar amb la llengua fora, donant presses als xiquets perquè es posaren l'uniforme esportiu, corrent per portar un fill a l'entrenament de bàsquet a les 18.45 h, i l'altre al futbol a les 19.15 h, arrossegant-hi, alhora, un altre de més menut, obligat a anar amunt i avall com una baldufa. Els caps de setmana, per a aquests xiquets, esdevenen llargs viatges per competir en altres ciutats. Aquest retrat dibuixa una situació bastant comuna en moltes de les nostres unitats familiars de classe mitjana.

Per tot plegat, a aquests xiquets els privem del plaer –i a vegades, també, de la càrrega– de passar un temps d'interacció amb els cosins. No hi comparteixen menjars, ni passeigs en bicicleta, ni companyonia. No reben els ensenyaments que les ties i els oncles poden oferir-los. No veuen els cosins amb tanta

freqüència com per esdevenir-ne quasi germans o germanes. Només els veuen endiumenjats, encotillats en els costums rituals i educats de les grans ocasions, i només en situacions vacacionals.

Encara hi ha més inconvenients, però. Aquestes mal anomenades “activitats de lleure”, les activitats extraescolars, els exigeixen tant com les activitats escolars, i els obliguen, també, a actuar disciplinadament i a millorar-ne els progressos. Els altres, els xiquets suposadament malaurats que no tenen l'arbre farcit de regals fins a l'estel, no reben tanta pressió dels pares perquè facen coses “útils” i per millorar el rendiment en les activitats, sinó que tenen més temps per jugar i per ser, simplement, xiquets.

No hem d'amagar que els xiquets de classe mitjana gaudeixen de molts avantatges, com ara l'èxit educatiu, la sanitat i l'habitatge. Però, malgrat que aquests beneficis són molt poderosos, i que el cost de ser pobre i de classe baixa és, també, exorbitant, sempre cometem l'error de pensar que pertànyer a les classes mitjanes és millor, en tots els sentits.

La classe social de partida té un impacte latent, però potent, en certs aspectes de la qualitat de vida de què gaudim. Massa sovint, la gent que es troba en una situació privilegiada mira per damunt del muscle els qui no tenen tantes riqueses materials, i només tenen en compte el que poden oferir-los, o ensenyar-los, sense adonar-se del que podrien rebre'n, també. En aquestes festes, ens faria molt de bé adonar-nos del que podem aprendre de les classes desfavorides, en termes de família, de relacions socials i de dedicar temps, senzillament, a “ser.”

Annette Lareau és professora de sociologia a la Universitat de Temple, a Filadèlfia; és autora d' 'Unequal Childhoods: Class, Race and Family Life'
© The New York Times – EL TEMPS
Traducció: Maite Insa